

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Abdiae Babyloniae Primi Episcopi Ab Apostolis Constitviti, de historia certaminis Apostolici, libri decem

Abdias <Babylonius>

Coloniae, 1576

VD16 B 5299

Liber Septimvs Historiæ Apostolicæ ab Abdia Babylonis Episcopo Hebraicè
scriptæ: & in linguam Latinam ab Africano versæ, de gestis à beato
Matthæo Apostolo & Euangelista rebus

urn:nbn:de:hbz:466:1-45288

Iulij dedicata. In quo loco beneficia consequuntur, qui credentes in Dominum Iesum Christum, illuc meruerint peruenire.

LIBER SEPTIMVS HISTORIA Apostolica ab Abdia Babylo- nis Episcopo Hebraicè scripta: & in linguam Latinam ab Africano ver- sa, de gestis à beato Matthæo Apo- stolo & Euangelista rebus:

Matthæus cognomen- to Leui, & Alphæi fi- *Genus B.*
lius, ex publicano iū *Matthæi.*
ordine fuit: atque eo
in munere vocatus à *Status.*
Domino nostro Iesu *vocatio ad*
CHRISTO, in discipulorum eius *Apostolatū.*
numerum venit: postremò ad Apo-
stolatus culmen ascendit, ante suble-
uationem Domini in cælum præter
cæteros muneris Apostolici socios,
peculiare nihil gessit. Sed postquam
Spiritus sanctum inluminatorem
vna cum cæteris accepisset, & in or- *Aethiopia*
bem terrarum ad prædicandum Euan- *ad prædi-*
gelium esset directus, Aethiopia *candum con-*
in diuisione prouinciam suscepit. In *tigit.*

K 3 quam

Duo Pseudoprophetae

*Tyrannidē
exercebant.*

*Benignitas
Dei succur-
rit hominib.*

quam profectus ipse, cum in ciuitate magna, quæ dicitur Naddauer, moraretur, in qua rex Aeglippus sedebat, contigit vt duo magi Zaroës & Arphaxat simul essent, qui regem miris modis ludificabant, vt se Deos esse, remota ambiguitate, crederet. Et credebatur eis rex omnia, & omnis populus non solùm memoratæ vrbis, sed ex longinquis etiam regionibus Aethiopiæ veniebant quotidie, vt adorarent eos. Faciebant enim subito hominum gressus figi, & tamdiu immobiles stare, quamdiu ipsi voluissent. Similiter & visus hominum, & auditus, à suo officio refrenabant. Imperabant serpentibus vt percuterent, quod & Marsi facere solent: & ipsi incantando multos curabant. Et vt dici vulgò solet: Malignis maior reuerentia exhibetur ex timore, quam benignis ex amore: sic & illi venerabiles apud Aethiopes, in magno diuicio fuerunt. Verùm (vt sæpe dictum est) curam Deus hominū gerens, Matthæum contra hos Apostolum misit. Qui ingressus ciuitatem, cœpit detegere præstigia illorum. Omnes enim quos illi figebant, hic in nomine

mine Iesu Christi soluebat : quos illi
 excæcabant, hic inluminabat : quibus *Opera ope,*
 illi auditum tulerant, iste reddebat. *ribus con-*
 Serpentes etiam, quos ad percutien- *traria.*
 dos homines excitabant, hic conuer-
 tebat in somnum, & percussiones eo-
 rum facto signo Domini percurabat.
 Hunc cum vidisset Aethiops eunu- *Eunuchus*
 chus Candacis nomine, qui fuerat à *Candacis re-*
 Philippo Apostolo Diacono baptiza- *gine à B.*
 tus, procidit ad pedes eius, & adorans *Philippo.*
 dixit: Quia respexit Deus ciuitatem *baptiz.*
 istam, vt liberaret eam de manu duo-
 rum magorum, quos putant stulti ho-
 mines Deos esse. Is suscipiebat A-
 postolum in domum suam, & venie-
 bant ad eum omnes, qui erant amici
 Candacis eunuchi: & audientes ver-
 bum vitæ credebant Christo IESU *Varie cura-*
 Domino. Et baptizabantur quotidie *tiones in no-*
 plurimi, videntes quòd omnia quæ *mine Iesu.*
 magi faciebant mala hominibus, hæc
 DEI discipulus euacuaret. Illi enim
 ideo vulnerabant quos poterant, vt
 vulnerati, ipsos euocarent ad curam.
 Quique ideo curare putabantur,
 quoniam à læsione cessabant. Mat-
 thæus autem Apostolus Christi, non
 solum hos curabat, quos illi læ-
 debant,

*Eloquentia
B. Matthæi.*

debant, sed etiam omnes qui ad eum
ferebantur, & fuerant infirmitatibus
diuersis obsessi. Prædicabant autem
populo veritatem Dei, vt omnes mi-
rarentur eloquentiam eius. Tum Can-
dacis eunuchus, qui eum susceperat
omni affectione, interrogauit eum di-
cens: Obsecro te, vt digneris indica-
re mihi, quomodo cum sis Hæbreus,
nosti Græcam, Aegyptiacam & Aethiopicam sermocinationem, ita vt
hi qui in his regionibus nati sunt, non
possint tam bene sermocinari. Re-
spondit Apostolus: Totus mundus
vnam sermocinationem habuisse om-
nium hominum dignoscitur. Sed
nata est præsumptio omnium homi-
num talis, quæ eos turrim tantæ
magnitudinis facere hortaretur, ita
vt cacumen eius peruenisset ad cœ-
lum. Hanc præsumptionem DEVS
omnipotens hoc ordine repressit, vt al-
ter alterum tum non potuerit loquen-
tem aduertere. Facta sunt autem plu-
rima linguarum genera, & diuisa est
illa conspiratio, quæ per vnam lin-
guæ intelligentiam consistebat. Bo-
na quidem fuit ea voluntas, vt fie-
ret turris, cuius cacumen perueniet
ad

*Causa &
origo tot per
orbem terræ
linguarum,*

ad cælum: sed mala fuit præsumptio, quæ nõ sanctis meritis ire volebat ad sancta. Veniens autem filius Dei omnipotentis, ostendere voluit, quo ordine edificando perueniremus ad cælum: & nobis duodecim discipulis suis misit Spiritum Sanctum de cælo, cum sederemus in vno loco, venitque supra vnumquenque nostrum, & inflammatus sumus sicuti ferrum inflammatur ab igne. Posthæc cum à nobis pavor simul & splendor discessisset, cœpimus varijs linguis loqui Gentibus, & magnalia natiuitatis Christi adnunciare, quo ordine sit natus vni-genitus filius Dei: cuius originem ante sæcula nemo nouit: Qualiter verò sit natus ex vtero Mariæ virginis, adnunciatus atque intimans nobis, & ab intacta virgine lactatus & ab lactatus, & enutritus atque eruditus & baptizatus, & tentatus & passus, & mortuus & sepultus, & die tertio resurrexit: Et in cælos ascendit, vt ad dextram Dei omnipotentis sederet, vnde sit venturus iudicare omne sæculum per ignem. Non ergo, vt tu putas, istas tantum quatuor, sed omnium Gentium etiam linguas scimus,

Scala virtutum in cælū.

*Apostoli
omnes lin-
guas sciue-
runt.*

*Inuocatio
Magorum.*

qui eius discipuli sumus, Iesu crucifi-
xi, nō mediocriter, sed perfectè. Et ad
quamcūque Gentem peruenire potu-
erimus, iam loquelam eius perfectè
cognoscimus. Nunc verò ædificatur
turre non de lapidibus, sed de virtu-
tibus Christi, omnibus qui baptizan-
tur in nomine patris & filij & spiri-
tus sancti: aperiturq; eis turris, quam
Christus extruxit: & per ipsam tam-
diu ædificantes ascendunt, vsquequò
ad celorum regna pertingant. Hæc &
his similia multo mystico sermone
Apostolus cū differeret, venit qui
diceret, magos illos cum singulis dra-
conibus aduenire, Dracones aut̄ erant
galeati, & flatus eorum flammiferum
ardorem emittebat, sulphureasque
spargebant auras è naribus, quorum
odor homines interficiebat. Quæ cum
audiuisset Matthæus, consignans se,
securus cœpit in occursum illis pro-
dire, prohibebat autem illum Can-
dacis, clausis ostijs, dicens: Per fene-
strā quæso, si videtur, loquere magis
istis. Dicit illi Apostolus: Tu mihi ape-
ri, tu mihi aperi, & per fenestrā tu cō-
siderabis magorum istorū audaciam.
Itaque aperto ostio Apostolus mox vt
egres-

egressus est, ecce obuiam illi duo magi, singulos dracones ante se habentes, veniebant, Tum verò vt appropinquarunt, ambo dracones ante pedes Apostoli obdormiuerunt. Et dicit Apostolus magis: Vbi est ars vestra? Si potestis, excitate eos. Ego autem si nõ rogassem Dominũ meũ Iesum Christum, oẽm furorem, quem in me excuistis, in vos retorsissent. Sed quotusque omnis populus conueniat, hi obdormiunt. Et quia nullus accedere hucausus est, ego excitabo eos, & iubebo illos redire ad locum suum, cum omni mansuetudine. Conabantur autem intereà arte sua magica excitare eos Zaroës & Arphaxat, & non poterant neque oculos aperire, neque penitùs commouere quidquam. Rogabant autem populi, dicentes Apostolos: Rogamus te Domine, vt liberes populum & ciuitatem ab his bestijs. Ad quos Apostolus: Nolite timere (inquit) ego faciam eos hinc cum omni mãsuetudine abscedere. Et conuersus ad dracones, dixit: In nomine Domini mei Iesu Christi, qui conceptus est ex Spiritu sancto & natus de Maria virgine, quem tradidit

*Non est ars
aduersus,
Dominum.*

*Nota histo-
riam dignã
memoratu.*

Iudas

Iudas Pharifæis , & illi eum crucifixerunt: quique post crucem sepultus, tertia die resurrexit à mortuis, & conuersatus nobis per quadraginta dies, docuit nos ea , quæ ante passionem docuerat , commemorans vniuersa quæ dixerat : & qui denique post xl. dies, videntibus nobis ascendit ad celos , & sedet nunc in dextra Dei patris, vnde venturus est iudicare viuos & mortuos : in ipsius inquam nomine & virtute, suscitemini. Et te adiuro spiritus, vt cum omni mansuetudine facias eos redire ad locum suum, ita vt nullum contingant, nullum lædant, neque hominem neque quadrupedem, neque volucrem. Ad hanc vocem eleuantes capita serpentes cœperunt ire, atque apertis portis egressi publicè & omnibus videntibus, nunquam ampliùs comparuerunt. Quo facto, Apostolus populum ita allocutus est: Audite fratres & filij, & omnes qui vultis liberare animas vestras à vero dracone diabolo. Propter vestram salutem misit me ad vos Deus, vt relicta vanitate idolorum, ad ipsum conuertamini, qui vos creauit. Deus autem quando fecit hominem

primùm

Fugatur diabolus.

Expositio ligationis Apostol.

primū, posuit cum in paradiso deli-
 ciarum, cum vxore sua, quam de co-
 sta eius fecerat. Porro paradus deli-
 ciarum, eminet omnibus montibus,
 & ycinus est cælo: neque habet ali-
 quid in se, quod possit esse saluti ho-
 minum inimicum. Non aues terren-
 tur ad sonitum hominis & aspectum,
 non spinæ nascuntur & tribuli, non
 ibi rosæ marcescunt, non lilia, nō ali-
 qui ibi prætereunt flores, non anni
 senectutem generant ætatibus, non
 labor fatigationibus subiacet, non in-
 firmitas aliqua sanitati succedit: tri-
 stitia & fletus & mors, ibi penitus lo-
 cum non habent. auræ enim quæ ibi
 sunt, blandiuntur potius, quàm per-
 flant, & æternitatem naribus inferunt.
 Nam sicut thymiamatis fumus ex-
 cludit putores, ibi nares, ibi vitā ex-
 pirant æternam: quæ non permittit
 hominem neque fatigationem incur-
 rere, nec dolorem, sed semper æqua-
 lem, semper iuuenem, semper lætum,
 & semper immobilem permanere. So-
 nant ibi organa angelorum, & voces
 mellifluæ auribus inferuntur. Ser-
 pens ibi locum non habet, non scor-
 pio, non phalangius, non musca ali-
 qua

*Topogra-
 phia Para-
 disi.*

*Beatitudinis
 felicitas.*

qua salutis hominis inimica est, famulantur ibi hominibus leones & tigrides & pardi: & quidquid iusserit homo a uibus aut feris, quasi charissimo & dilecto Dei, mox obtemperant cum reuerentia iussioni eius. Quatuor quoque flumina inde fluunt: vnus fluius dicitur Geon, secundus Phison, tertius Tygris, & quartus Euphrates. Hi omni genere piscium abundant. Nullus ibi est latratus canum, nullus leonum rugitus: omnia blanda sunt, omnia mansueta, omnia quieta. Nunquam ibi facies cæli nubium tegminibus obumbratur, nunquam ibi fulgura coruscant, nunquam tonitrua concrepant: sed est ibi exultatio sine fine, & festiuitas quæ terminum non habet. Quamobrem verò paulò antè memorauerim, quòd ibi sperpens penitus non esset, causa est, quòd per ipsum angelus inuidiam suam exercuerit, & propterea à Deo maledictus, in loco benedicto maledictus habitare non potest. Liuor autè angelo hinc natus est, quòd vidit imaginè Dei in homine extitisse: & quoniam homini possibile esset, vt in hac regione beata cum cunctis animantibus loqueretur.

Nomina fluminum Paradise.

Elegans de prauaricatione hominis disputatio.

retur. Hinc angelus, qui ex se conce-
 pit inuidiam, per potentiam angeli-
 cam serpentem ingressus, suavit vxo-
 ri Adæ, vt de pomo arboris manduca-
 ret, quod Deus fieri sub interminati-
 one mortis prohibuerat. Posthæc eti-
 am vxor cum deliquisset, seduxit vi-
 rum. Cũq; ambo præuaricatores exi-
 stent, huc in istam terram, aridam
 & desertam exilio ablegati sunt, pro-
 iecti de regione vitæ in regionē mor-
 tis: ipse verò author sceleris simul in
 serpente inuentus, maledictionē eter-
 nam accepit. Huius rei conditionis que
 hominū misertus ipse Dei filius, qui
 in præcepto patris sui hominem fece-
 rat, pro nostra fragilitate, dignatus
 est hominis assumere formam, non
 amittens suam deitatem. Atque hic
 est homo Iesus Christus, qui recupe-
 ravit iterum illum hominem, & dia-
 bolum patiēdo crucem vicit: præ-
 terea irrisiones atque insultationes
 tolerans, vicit etiam mortem morien-
 do, vt paradysum resurgendo aperi-
 ret. Iam vt nemini fieret dubiū, illuc
 oēs in Christum credentes intrare,
 primo latronē ipsum Christus indu-
 xit: cui in ligno crucis positus, lignum
 præ-

*Ad quid in-
 carnatus fi-
 lius Dei.*

præ-

præuaricationis excussit, cæterisque omnibus paradisum animabus sanctis, de hoc corpore exeuntibus, aperuit. Denique in die nouissima resurgentibus, etiam regna cælestia vt intrare valeant, patefecit. Iam igitur, qui modò vult ad vitam, is currat & ad paradisum redeat, licet: vnde pater noster carnalis Adam foras missus, in isto nos oēs generauit exilio. Contrà aperuit nobis Dominus Iesus paradisi ianuas, vt ad patriam illam reuertamur, in qua mors locum non habet, & in qua iuge gaudium perseuerat. Cùm hæc & similia loqueretur Apostolus, ecce tumultus luctuosus subitò ortus est, in quo regis filius mortuus plangebatur. Ad cuius funus stabant magi, qui cùm non possent suscitare eum, conabatur regi persuadere, hunc à dijs raptum esse in collegium suum, vt sit vnus ex dijs, cui oporteat & simulachrum fabricari, & templum. Quæ cùm audiuisset Candacis eunuchus, ingressus ad reginam, dixit illi: Istos quidem magos iubeto custodiri: tum verò rogo te, vt veniat ad nos Apostolus Dei Matthæus. Et si ipse eum nobis resuscita-

*Superstitio
incantatori.*

citauerit, istos viuos incendi curabis, quia omnia mala per ipsos in ciuitate nostra eueniunt. Tunc missi sunt per Candacem virum honoratum à latere regis aliqui, qui rogantes Apostolum cum honore introduxerunt ad regem. Ingressente autem Matthæo, prostravit se Euphenissa regina Aethiopum ad genua eius, & dixit: Agnosco te Apostolū à Deo missum pro salute hominum, & eius esse discipulum, qui mortuos suscitabat, & omnes ægrotudines ab hominibus suo imperio pellebat. Nunc ergo veni, & inuoca nomen eius super defunctum filium meum: & credo quòd si hoc feceris, reuiuifcet. Dicit ei Apostolus: Atqui prædicationem Domini mei Iesu Christi, adhuc ex ore meo non audiuiti: & quomodo dicis, credo? Ideoque scias, filium tibi tuum reddi. Ingressusque expandit manus suas ad cælum, & dixit: Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, qui ad restaurationem nostram, vnigenitum filium tuum de cælo ad terras misisti, qui nos ab errore conuerteret, & te nobis verum Deum demonstraret, memor esto dictorum Domini nostri Iesu

Oratio Regine ad Matthæum.

Responsio Apostoli cū admiratione

Iesu Christi filij tui. Amen dico vobis, quia omnia, quæ in nomine meo petieritis à patre meo, dabit vobis. Vt cognoscant ergo gentes, quia præter te non est alius omnipotens, & vt vera sit hæc assertio oris mei, excitetur puer iste. Et adprehendens manum defuncti, ait: In nomine Domini mei Iesu Christi crucifixi, exurge Euphranon. Et confestim exurrexit puer. Ad hoc factum expauit cor regis, & statim iussit deferri ei coronas, & purpuram.

*Resurgit
mortuus.*

*Alludit ad
ornamenta
coronarum,
quæ maxi-
mis viris ob
maxima be-
nesicia in re-
pub. vel po-
pulum colla-
ta, deferebã-
tur. de qui-
bus consule.
lib. 10. ope-
ris nostri de
Romana
militia.*

Et præcones misit per ciuitatem, & diuersas prouincias Aethiopiæ, dicentes: Venite ad ciuitatē, & videte Deū in effigie hominis latentem. Cumq; venisset omnis multitudo cum cereis & lapidibus, & cum thymiamate, ac diuerso sacrificiorum ritu, Matthæus Apostolus Domini hac voce omnes alloquitur: Ego Deus non sum, sed seruus Dñi mei Iesu Christi, filij Dei omnipotentis, qui me misit ad vos, vt relicto errore simulachrorum vestrorum, ad verum Deum conuertamini.

Quòd si me hominem similem vobis putatis Deum, quantò magis hunc Deum debetis credere, cuius me seruum esse confiteor? in cuiusque nomine

mine ego mortuum hunc regis filium excitavi? Et hunc omnes qui capaces tam evidentissimæ rationis estis, aurum & coronas aureas, & argentum ab oculis meis tollite, & ijs diuenditis templum Domino extruite, atque ibi congregemini ad audiendum verbum Domini. Quo audito, intra triginta dies vndecim millia hominum congregata, fabricantes Ecclesiam Sanctam consummauerunt. Et vocauit nomen templi Matthæus Resurrectio, quoniam per resurrectionem occasio ædificationis extiterat. Sedit autem in Ecclesia illa Matthæus annis xxij. & constituit Presbyteros & Diaconos, & per ciuitates & castella ordinauit Episcopos, & multas construxit per loca diuersa Ecclesias. Et baptizatus est rex Aeglippus & regina Euphenissa, & filius eius qui suscitatus erat Euphranon: & filia eius Ephigenia baptizata, & virgo Christi permansit. Interea magi timentes, fugerunt ad Persas. Cæterum longum est narrare, quanti cæci inluminati, quanti paralytici curati, quot denique à dæmonijs liberati, & quot mortui suscitati ab Apostolo fuerint.

*Templis nomina prima pri-
mum indita.*

Episcopi per castella ordinari.

Rex Aeglippus baptizatur cum familia.

Idola in Aethiopia destruantur.

Mors Regis.

Hyrtacus regnat.

Ephigenia in matrimonium expectitur.

Promissis in suam sententiam mittitur Apostol. pertrahere.

fuerint. Adeo Christianissimus rex iste fuit, & gloriosissima eius coniunx, deuotus quoque omnis exercitus & populus Aethiopiae. Esset autem longum recensere, quomodo omnia simulachra, omniaque templa destructa sunt: quae omnia propter copiam rerum praeteriens, quo ordine passionem Sanctam celebrauerit, retexam. Non multo post enim rex Aeglippus senectute expleta, perrexit ad Dominum, & accepit Hyrtacus rex adolphus imperium eius. Hic cum vellet accipere Ephigeniam filiam defuncti regis uxorem, iam Christo dicatam, & quae Sacrum velamen acceperat de manu Apostoli, praeposita iam virginum amplius quam ducentarum, sperabat tum rex Hyrtacus, quod per Apostolum posset eius animum commouere. Quare coepit cum sancto Matthaeo agere, dicens: Dimidium regni mei accipe, tantum ut Ephigeniam queam matrimonio meo copulare. Cui Beatus Apostolus ait: Iuxta bonum propositum praedecessoris tui regis, qui omni die sabbato conueniebat, ubi verbum Domini praedicabam, iube illic & tu conuenire vni-

uersas

uerfas virgines, quæ cum Ephigenia sunt: & audies coram populo, quantas laudes, & quanta bona de bono coniugio loquar. & quemadmodum satis DEO accepta sint sancta coniugia. Quo audito Hyrtacus gratulatus est, & iussit congregationi illic interesse etiam Ephigeniam, quasi auditurum ex ore Apostoli, vt coniunx fieri Hyrtaci consentiret. Facto autem in congregatione magno silentio, aperiens os suum Apostolus dixit: Audite sermonem meum omnes filij Ecclesiæ: audite & intelligite omnia quæ audistis, vt maneant scripta in cordibus vestris. Deus vester nuptias benedixit, & ipse permisit amorem corporibus dominari in sensibus carnis, ad hoc, vt vir diligat vxorem suam, & mulier diligat virum suum, Ecce autem vidimus frequenter euenisse, vt vxor virum suum excretur vsque ad interitum, & venenum, & gladium, & repudium. Similiter & vir suæ coniugis molitur, cum sit carnis tanta charitas, vt stimulet mentis incensum. Porro, quid si non esset iste stimulus amoris in carne concessus? Ergo hic stimulus si cum amore DEI vsum suum

*Sermo S.
Matthæi de
coniugio, &
virginum
velatarum
celibatu.*

L

exhi-

exhibeat, & amore filiorum vir mulierem accipiat, & mulier virum, bonus est, & non est contra præceptum DEI: ita tamen, vt mulier alterum virum penitus nesciat, similiter & vir omnino alteram foeminam perhorrescat. DEI enim regula si custoditur à coniugibus, à sordè commixtionis eos mundat. Sordes autem sunt corporum, quæ à Deo lauantur per eleemosynas & opera misericordiæ, non crimina, quæ non lauantur, nisi per lachrymas penitendo. Coniugium ergo commixtionis pollutionem habet, crimen non habet. Denique diebus certis siue quadragesimæ, siue legitimorum ieiuniorum temporibus, tam ab edacitate carniùm, quàm commixtione corporum, qui non abstinerit, non pollutionem solum, sed etiam simul crimen incurrit. Neque verò manducare crimen est, sed incongruè manducare peccatum est, & crimen. Denique si aliquis prius cibum carnalem accipiat, & postea ipso die, quo iam cibo naturali refectus est, cibum spiritualem præsumat, ex utroque cibo reus criminis & inhonestæ.

*Elegantissima
Apostol.
disputatio,
de malo &
bono vsu
rerum vel*

nestatis & præsumptionis efficitur, nō *bonarum*
 ideo quia manducavit, sed q̄ cōtra or *vel malarū.*
 dinem, & contra iustitiam, & contra
 regulam Dei, cibo carnali, prius refe-
 ctus est. Non ergo reum facit aliqua
 operatio hominum, sed irrationabili-
 tate eius operis, suum damnat aucto-
 rem. Denique & homicidas sæpe vidi-
 mus statuas & imagines adorare: ho-
 micidam utique, qui hominem pacis
 inimicum, aut barbarum, aut latro-
 nem occidere, non ibi iam quia hoc
 homicidium bonum est, erit bonum
 homicidium hominis innocentis.
 Frequenter etiam & mendacium, cūm
 per naturam suam malum sit, bo-
 num fieri videtur ex causa. Nam si te
 ab inimico tuo volenti te percutere,
 possis aliqua ratione abscōdere, & il-
 le omninō quō nam deueneris quæ-
 rat, tum tu non solū negare, sed et-
 iam periurare consueuisti. Ibi duo
 quidem mala sunt, mendaciū & per-
 iurium; & vtraque tamen mala, bo-
 num prorumpere probantur in fru-
 ctum. Deus autem non arctē nostri
 operis circumscripsit limites, quasi
 dicas. In iudicio eius timui mentiri,
 ideo hominem tradidi, aut si dicas,
 L 2 Timui

*Cibus spiri-
 tualis ante
 corporalem
 sumitur.*

*Vsus Sacra-
mentorum,*

*Conclusio,
an omnes
nuptiae sint
bonae, & ad
eas homo ex
necessitate
alligetur.*

Timui perdere nummum, ideo dan-
num immensi ponderis auri incurri.
Non ergo sunt aliqua opera sic mala,
semper vt per naturam mala sint, sed
per intemperantiã nostram. Nam
si præumat sacramentorum mysteria
sumere is, qui nondum est cælesti a.
qua perfusus, rem bonam conuertit
in crimen, & inde reatum æternæ pœ-
næ incurrit, vnde à reatu æternæ pœ-
næ potuerat liberari. Ita & nuptiarum
bona, cùm à Deo benedicantur con-
iugia, à Deo sanctificentur, ac per Sa-
cerdotum benedictiones à Deo spe-
cialiter consecrentur, videntur ali-
quibus aliquam habere diuinæ indi-
gnationis offensam. Hæc dicente
Sancto Matthæo, rex Hyrtacus cla-
mosis laudibus cum suis comitibus
perstrepebat: existimans eum hæc idem
dicere, vt animum Ephigeniæ ad eiu-
coniugium inclinaret. Sed postquam
diutissimè clamatum est in eius lau-
dem, sermonem Apostolus repetijt,
facto silentio, & dixit: Videte filioli
& fratres, in quantum noster sermo
proruperit, vt etiam homicidium bo-
num posse fieri probaremus. Cum
hic occiditur, qui si non esset ipse se

HI
lus oc
occiden
Golias
occisus
Holofe
cisi cum
micaba
trimon
ris hon
iustè, &
copule
saram r
deat, n
crimen
scitur
flamma
dem, qu
sponsa
tu o fili
Ephige
sponsa
& sacre
modo
tioris t
nio cop
Hyrtac
ctiones
ira acc
intrepi

lus occisus nocens, multos potuisset
 occidere innocentes: sicut est occisus *Elegans cō-*
 Goliath, & sicut est occisus Sisara, sicut *paratio de*
 occisus est Aman, sicut est truncatus *homicidio.*
 Holofernes, & sicut denique sunt oc-
 cisi cum laude, qui vestris sedibus ini-
 micabantur & regnis: sic ergo & ma-
 trimonia dum copulantur, boni ope-
 ris honestate ornantur, si sanctè, &
 iustè, & integrè, & inreprehensibiliter
 copulentur. Nam si hodiè despon-
 satam regis, seruus regis vsurpare au-
 deat, non solùm offensam, sed etiam *Dissuadet*
 criminem grande incurrisse digno- *coniugium.*
 scitur, vt meritò viuens tradatur
 flammarum incendijs: non ideo qui-
 dem, quia duxerit vxorem, sed quia
 sponsam regis sui accepisset. Ita etiam
 tu o fili charissime rex Hyrtace, sciens
 Ephigeniã filiam regis decessoris tui,
 sponsam regis cælestis esse effectam,
 & sacro velamine consecratam, quo-
 modo quæso poteris sponsam poten-
 tioris te tollere, & tuo eam matrimo-
 nio copulare? Ad hunc sermonem
 Hyrtacus rex, qui per singulas di-
 ctiones Apostoli laudator extiterat, *Hyrta. furor*
 ira accensus abscessit. Apostolus verò *in B. Matt.*
 intrepidus & constans, cò magis
 L 3 etiam

etiam alacrior, reliquum sermonem
 profecutus est, dicens: Audite me qui
 timetis Deum. Rex terrenus pauci tem-
 poris dominationem habere cogno-
 scitur, Rex autem caelestis æternum
 imperium tenet. Et sicut inenarrabi-
 lia gaudia habere facit eos, qui fidem
 suam ipsi custodiunt: ita inenarrabi-
 libus tormentis illigat eos, qui à fide
 eius & sanctitate discedunt. Quòd si
 timenda est ira regis offensi, multò
 quidem magis caelestis regis offensa
 metuenda erit. Nam ira hominis, siue
 supplicij, siue ignibus, siue ferro co-
 èrceat, in tormenta temporum desi-
 nit: ira autem Dei æterna gehennæ
 peccantibus flammam accendit. Vn-
 de Dominus & magister Iesus Chri-
 stus præsciens futurarum dixit: Apud
 reges stabitis, qui cum flagellauerint
 aut occiderint vos, post hæc non ha-
 bent quid facere. Et ideo dico vobis,
 non timueritis eos: illum autem timete,
 qui postquam occiderit, potestatem ha-
 bet perdere, & in gehennam mittere.
 Dico vobis, hunc timete. Tunc Ephige-
 nia prostravit se coram omni popu-
 lo ad pedes Apostoli, & dixit: Obse-
 cro te per ipsum, cuius Apostolus es,
 vt

*Verbi Chri-
 sti virtus.*

*Ephige. pre-
 catio pro im-
 positione ma-
 num.*

vt imponas super me & super has virgines, manus, vt per verbū tuum sint Domino consecratae, vt possimus euadere minas illius, qui adhuc viuentē patre meo & matre, multa minabatur, & multis minis terrebat nos, multisq; muneribus inuitabat. Si hoc viuentibus illis audebat, quid modò futurum putas, vbi regnum iam in manibus habet? Tum Apostolus, confidentiam habens in Dominum suum, & nihil penitus Hyrtacum metuebat: & imponens velamen super caput eius, & supra capita omnium virginum quæ cum ea erant, hanc benedictionem dixit: Deus plasmator corporum, afflator animarum, qui nunquam spernis ætatem, non sexum reprobas, non vllam conditionem gratia tua ducis indignam, sed omnium æqualis creator es & redemptor: tuus famulas tuas, quas ex omni numero gregis bonus pastor eligere, atque ad conferuandam coronam perpetuæ virginitatis, castimoniam conferuare animæ dignatus es. tuæ protectionis scuto circumtege: vt quas ad omne opus virtutis & gloriæ, magistrante sapientia præparasti,

*Nota plenā
emphasi præ-
cationem
pro virgini-
tate custo-
dienda.*

*Arma Chri-
stianorum.*

*Benedictio
pro conser-
uanda vir-
ginitate.*

& vincentes carnis illecebras, & licita
connubia recusantes, insolubilem filii
tui Domini nostri IESU Christi co-
pulam mercantur. His, petimus Do-
mine, arma suggeras, non carnalia,
sed spiritus virtute potentia, vt te mu-
niente earum sensus & membra, in
earum corpore non possit dominari
peccatum: atque sub tua gratia viue-
re cupientibus, nihil sibi defensor ma-
lorum, & inimicus bonorum, de his
vasis iam tuo nomini consecratis præ-
ualeat vindicare. Omnem etiam ge-
nuinum calorem imber gratiæ tuæ
cælestis extinguat, lumen verò per-
petuæ castitatis accendat. Facies scan-
dalis pudica non pateat, nec incautis
occasionem præbeat negligentia de-
linquendi, sitque in eis cauta virgini-
tas, & ornata pariter, & armata si-
de integra, spe certa, & charitate sin-
cera: vt præparatis animis ad conti-
nentiam virtus tanta præstetur, quæ
superet diaboli vniuersa figmenta:
atque contemnendo præsentia, futu-
ra sectentur, ieiunia epulis carnali-
bus præferant, & lectiones sacras con-
uiujs & potationibus anteponant.
Vt orationibus pastæ, & eruditioni-
bus

bus expletæ, in luminatæ vigilijs, opus gratiæ virginalis exerceant. His virtutum armis, has tuas interiùs exteriùsque communiens, præsta inoffensum cursum virginitatis, vt hunc implere, per ipsum Dominum nostrum Iesum Christum, redemptorem animarum nostrarum, valeant: cum quo est Deo patri honor & gloria, in Spiritu sancto, & nunc & semper, & per immortalia sæcula sæculorum. Cumque respondissent, Amen, & mysteria Domini celebrata, & missam suscepisset omnis ecclesia, retinuit se, vt iuxta altare, vbi corpus ab eo fuerat Christi confectum, illic martyrium apostolicum exultaret. Itaque non multò post expansis manibus orantem, spiculator missus ab Hyrtaco, à tergo punctim, vnus gladij ictu feriens Apostolum, martyrem Christi effecit. Quo audito, omnis populus ad palatium cum igne pergebat. Cui furenti populo occurrerunt omnes presbyteri, & omnes diaconi ac clerici, simul cum discipulis sancti Apostoli: Nolite fratres (dicebant) contra præceptum Domini agere. Nam & Petrus Apostolus: arrepto gladio, amputauerat Malchi auriculam

Missæ celebratio:

B. Matthæi martyrium

Ab exemplo furor populi sedatur

riculam, qui Dominum tenebat cum
 turbis. Et ne videretur læsus, vicem
 rependere læsionis iussit, ipsam scili-
 cet auriculam amputatam loco suo re-
 poni. Quæ apposita ab Apostolo, soli-
 data mox est. Et dixit Petrus tum Do-
 minus: Nunquid, si vellem, non mihi
 exhiberet pater meus plusquam XII.
 mille legiones angelorum? Celebre-
 mus ergo omnes cum gaudio marty-
 rium Apostoli, & quod Deus ordina-
 re voluerit, expectemus. Interea Ephig-
 gena, sacratissima virgo Christi, quid-
 quid in auro & argento ac gemmis
 habere potuerat, hoc totum sacerdo-
 tibus contulit, & omni clero, dicens:
 Postquam dignam Apostolo Christi
 fabricaueritis ecclesiam, quidquid su-
 per fuerit, pauperibus erogabitis: me
 aut oportet certamen habere cum Hyr-
 taco, Factum est autem post hæc secun-
 dum verbum Ephigeniæ, ut omnium
 nobilium vxores miserit rex Hyrtac-
 us ad eam, sperans, quod aliqua ratione
 posset ad eius consensum peruenire.
 Quod cum penitus non posset, con-
 uocauit magos, ut dæmonum illam
 ministerio raperent. Qui cum & ipsi
 nulla hoc possent consequi ratione,
 fecit

*Ephige. sue
 clero largi-
 tur.*

fecit circumdari ignem pratorio, in quo cum virginibus Christi commanens, Domino suo die noctuq; famulabatur. Sed cum per circuitum ignis arderet, apparuit angelus Domini, cum Mattheo Apostolo, & dixit: Ephigenia firma esto, & noli expauescere hos ignes. ad illum enim, à quo tibi sunt suppositi, reuertentur. Igitur cum per gyrum pratorij sanctæ Ephigeniæ flammæ perstreperent, excitauit Deus ventum validissimum, & mutauit omne illud incendium à domo virginis suæ, & ita consumpsit palatium Hyrtaci, vt non inde potuerit aliquid ex facultatibus liberari. Ipse autem Hyrtacus cum suo filio vnico vix euasit: sed melius fuerat, incendio interiisse. Cæterum filium eius vehementissimus mox demon impleuit, qui illū cursu rapidissimo ad Apostoli Matthæi sepulchrū adducēs, à tergo manibus ab ipso diabolo colligatis, cōfiteri eū paterna crimina cōpellebat. Ipsum autem Hyrtacū elephantiaæ vulnera, à capite vsq; ad vltima pedum vestigia ligauerunt. Quod cum medici curare nō possent ipse in se gladiū ponens, illi incubuit, digno supplicio, vt q; à tergo apostolū

Angelus confortat Ephigeniā.

Vltio diuina.

Prodigiosa mors Regis.

Beor Ephigenia germanus succedit in Regnum.

Religio Christiana viget in Aethiopia.

domini percusserat, ipse à recto seipsum stomacho perforaret. Quo facto omnis populus insultans morti eius, apprehenderunt cum omni exercitu fratrem Ephigeniæ, nomine Beor, qui per Ephigeniam germanam suam, de manu Matthæi fuerat gratiam domini consecutus. Is itaque anno ætatis suæ xxv. regnare in Aethiopia cœpit, & regnavit per annos lxiiij. Facti sunt autem omnes dies annorum vitæ eius, octoginta octo. Et se vivente, constituit vnum ex filiis suis ducem omnis exercitus, alterum verò regem, & vidit filios filiorum suorum, vsque in quartam generationem: & habuit pacem firmissimam cum Romanis & Persis. Omnes quoque Prouinciæ Aethiopum ecclesijs repletæ sunt Catholicis, vsque in hodiernum diem, per Ephigeniam. Et fiunt ibi mirabilia magna, ad confessionem beati Apostoli: qui primus Hebræo sermone cōscripsit Euangelium Domini nostri Iesu Christi, qui cum patre & Spiritu sancto viuit & regnat & cæt.

(. .)

LIBER